שהושוו מעשים למעשים ואתא ליה פר יוה"כ (נמי) לאת בדם וטבילה מפר[א] כהן משיח ואתי ליה שעיר יוה"כ [ב] משעירי עבודת כוכבים מק"ו וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו אמר רב פפא קסבר תנא דבי רבי ישמעאל [א]דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו [ג] לפר זה פר העלם דבר של צבור הא[ד] בציבור גופיה כתיב אמר רב פפא משום דבעי אגמורי פר העלם דבר של צבור ביותרת ושתי כליות לשעירי עבודת כוכבים ופר העלם דבר של צבור בגופיה לא כתיב בהיקשא אתי ° איצטריך לפר למיהוי כמאן דכתיב ביה בגופיה ולא [ה] ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש תניא כוותיה דרב פפא ¹ועשה כאשר עשה מה ת"ל לפר לפי שנאמר ²והם הביאו את קרבנם אשה לה' [ו] וגו' חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים שגגתם זה פר העלם דבר של צבור חטאתם על שגגתם אמרה תורה [ב]חטאתם הרי היא לך כשגגתם שגגתם מהיכן למדת לא בהיקשא וכי [ג]דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש [ז] ת"ל לפר זה פר העלם דבר של צבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים תיפוק ליה מקרא קמא דאמר מר [ד]החטאת [ח] לרבות שעירי עבודת כוכבים אמר רב פפא איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי הזאות דכתיבן בגופיה

[ה] **הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו.** שפירש [ט] הכתוב בהזאות הכתובות בהן לא שינה את זו מזו אלו על הפרכת ואלו על הפרכת אלו על הקרנות ואלו על הקרנות אלו באצבע ואלו באצבע ואע"ג דלא כתיב ביה בשעיר את בדם וטבילה אין זה שינוי דאיכא למימר לא פירש את הכל דהא במה דפריש לא שני ואם זה נכנס לפנים וזה לא נכנס לפנים וזה טעון שמנה הזאות וזה טעון שבע מיהו למאי דכתיב בהו לא שינה אם [י] ריבה עבודות בזה יותר מזה מכל מקום מעשה עבודות שהצריך לשניהם לא שינה: **מקום שהושוה קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר אינו דין שיושוו.** מעשה עבודות השוות בשניהם כגון הזאות דפרכת ושל מזבח הזהב [ו]: ה"ג **ואתא ליה פר יוה"כ לאת בדם וטבילה מפר** [יא] **משיח.** בהאי ק"ו כדאמרן: **ואתי ליה שעיר יוה"כ נמי.** לאת בדם וטבילה משעירי עבודת כוכבים בק"ו מה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן דפר העלם ושעיר של יוה"כ הושוו מעשים המפורשים בשניהם שלא שינה בפי' עבודות השוות בהם כגון הזאות דהיכל מקום שהושוה קרבן לקרבן כגון שעיר יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים אינו דין שיושוו מעשים למעשים וילמד סתום מן המפורש שעיר של יוה"כ משעירי עבודת כוכבים: **וכי דבר הלמד בהיקש.** כגון שעירי עבודת כוכבים לא למדנו בהן את בדם וטבילה אלא בהיקשא שהוקשו לפר [יב] כהן משיח וחוזרין ומלמדין את בדם וטבילה על שעיר יוה"כ כדאמר בק"ו: **אמר רב פפא.** האי לפר דמוקי רבי ישמעאל בפר העלם משום דלקמן בעינן אגמורי פר העלם ביותרת הכבד ושתי הכליות לשעירי עבודת כוכבים בהיקשא דחטאתם על שגגתם ופר העלם דבר בגופיה לא כתיב יותרת ושתי כליות אלא [ז] ואת כל חלבו יקריב [יג] ממנו ובהיקשא (להאי קרא) גמר להו מפר כהן משיח דכתיבי ביה [יד] להכי איצטריך לפר יתירה לפר [טו] העלם לכפול בהיקשא שנייה דהא בלאו הכי איתקש דהאי [טז] קרא ביה קאי וכתיב כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח וחזר וכפל ועשה לפר זה פר העלם לכפול בהיקשו ללמד [יז] ממנו יותרת דליהוי האי היקש שני [יח] במקום כתיבה בגופו דלא ניהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקשא דקיימא לן לקמן באיזהו מקומן (דף מט:) דאין למדין בקדשים למד בהיקשא מן הלמד בהיקש: **והם הביאו את קרבנם וגו'.** בפרשת קרבנות עבודת כוכבים כתיב בשלח לך ומקרא יתירא הוא לדרשא דמה לו לכתוב זאת ונסלח להם כי שגגה היא והם הביאו את קרבנם לכתוב ונסלח להם ונשתוק אלא משום דבעי לאקושי שעירי עבודת כוכבים דמשתעי ביה קרא לפר העלם להקטרת אימורים [יט] כדכתיב קרבנם אשה לה' היינו אימוריהם ואקיש חטאתם לשגגה: **חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים.** דעלייהו קאי: **שגגתם זה פר העלם.** דכתיב ביה (ויקרא ד) ואם כל עדת ישראל ישגו אמרה תורה חטאת לעבודת כוכבי' זו הרי היא כשאר שגגתם [כ] דשאר עבירות לענין אישים: **ושגגתם מהיכן למד.** הקטרת האישים שלה לא בהיקש מפר כהן משיח בתמיה והיאך חוזר ולמד [כא] בהיקש ת"ל ועשה לפר זה פר העלם חזר וכפל בהיקשן כדאמרן לעיל למיהוי כמאן דכתיב בגופו: **תיפוק ליה.** יותרת הכבד לשעירי עבודת כוכבים: **מקרא קמא.** דאקשינן לעיל לפר העלם: **דאמר מר החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים.** למה לי תו הך [כב] דחטאתם על שגגתם: **סד"א הני מילי.** דאיתרבו שעירי עבודת כוכבים לדין פר העלם להזאות דכתיבן בגופיה בהדיא אבל ליותרת וכליות לא: קמ"ל

הושון מעשים למעשים למאי דכתיב בהו. פי' בקונטרס מה שפירש הכתוב בהזאות הכתובות בהן לא שינה את זו מזו אלו [כג] [ואלו] על הפרכת ואלו [ואלו] על הקרנות ואלו [ואלו] באצבעות ואע"ג דלא כתיב בשעיר את בדם וטבילה אין זה שינוי דאיכא למימר לא פירש הכל דהא במאי דפריש לא שני ואם זה נכנס לפנים וזה לא נכנס וזה טעון שמונה הזאות וזה טעון שבע מיהו למאי דכתיב בהו לא שני ואם ריבה עבודות בזה יותר מבזה מ"מ מעשה עבודות שהצריך לשניהם לא שינה והגיה רבינו שמואל דכל זה לא יתכן דא"כ למה לנו ללמוד פר יוה"כ (הא) משעיר יוה"כ [הא] מההוא טעמא דנפיק שעיר [כד] ליפוק פר ותו מאי האי דאמרינן לקמן ואתא ליה שעיר יוה"כ מה צריך תו בהאי ק"ו הרי כבר למד מפר העלם וגם לא הוזכר בברייתא דלעיל שנצטרך ללומדו אלא הכי פירושו ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן דהאי פר העלם והאי שעיר יוה"כ דשני מיני בהמות הן אפילו הכי הושוו מעשים למעשים לאת בדם וטבילה למאי דכתיב בהו כלומר אותן עבודות שכתובות בהן אע"פ שאינן שוות בחשבון דבשעיר יש לפני ולפנים ובהיכל אחת למעלה ושבע למטה [כה] מיהו לאת בדם וטבילה הושוו כדיליף לקמן שעיר יוה"כ משעירי עבודת כוכבים בק"ו מקום שהושוו קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר כו' וקיימא לן באיזהו מקומן (לקמן דף נ:) דדבר הלמד בקל וחומר חוזר ומלמד בק"ו והיינו דמפרש לקמיה ואתא ליה שעיר יוה"כ משעירי עבודת כוכבים כלומר וכבר אתא ליה שעיר יוה"כ [כו] ויכול ללמד על פר יוה"כ כדאמרינן עד כאן לשונו [כז]: **וקשיא** היכי אתי שעיר יוה"כ משעירי עבודת כוכבים ופר העלם מה להנך שכן מכפרין על [כח] מלוה ידועה ועוד [כט] שכתוב בספרים מפר יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים ועל זה קשה היכי אתי בק"ו ראשון פר יוה"כ משעיר יוה"כ לאת בדם וטבילה הלא שעיר יוה"כ גופיה לא קמה לו לאת בדם וטבילה בק"ו אחרון אלא מפר יוה"כ והוא גופיה מנא ליה ונראה [ל] לפרש ק"ו ראשון כמו רש"י ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן פר העלם ושעיר יוה"כ הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו השתא [לא] לא קאמר דהושוו לאת בדם וטבילה דאכתי לא קמה לו בשעיר יוה"כ אלא הושוו שניהם על הפרכת ועל מזבח הזהב מקום שהושוו קרבן לקרבן אינו דין שיושוו למאי דכתיב בהו אפילו לאת בדם וטבילה וכן [לב] הוי ק"ו דשעיר יוה"כ וצריך לדקדק אי שייך למימר דיו בהאי ק"ו דמה בפר העלם לא הוי את בדם וטבילה אלא בשבע הזאות אף פר יוה"כ כן אבל הזאה שמינית לא ולהאי פירושא אתי שפיר דרבי חולק על קל וחומר זה שאינו פשוט דתחילת דינו דפר העלם דבר ושעיר יוה"כ בק"ו ראשון דהושוו מעשים למעשים לא הוי מאת בדם וטבילה ולא תיקשי לרבי שעיר יוה"כ מנא ליה את בדם וטבילה כיון דלית ליה האי קל וחומר [לג] כיון דלרבי כתיב לפר [למידרש ביה] פר יוה"כ לאת בדם וטבילה א"כ אתיא ליה שעיר יוה"כ בק"ו גמור מפר יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים דלא הושוה קרבן לקרבן והושוו מעשים למעשים לאת בדם וטבילה כל שכן שעירי (עבודת כוכבים ושעירי) יוה"כ ע"כ. ברו"ך: **ואתא ליה פר של יום הכפורים לאת בדם וטבילה מפר העלם של צבור.** בקונטרס גריס מפר כהן משיח כי היכי דלא ליהוי למד מלמד: **ואתא ליה שעיר של יוה"ב משעירי עבודת כוכבים מק"ו.** ואם תאמר [ה] רבי [לד] דלית ליה האי ק"ו מהיכא יליף ליה וכי תימא משום דאיתקש פר ושעיר של יוה"כ אהדדי דבקרא [לה] לא אשכחן הך היקשא ותו דא"כ לר' ישמעאל נמי תיפוק לי מהיקשא דהכא [לו] ותו מנא ליה הכא ובאיזהו מקומן (לקמן ד' נ.) לר' ישמעאל דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר אימא איפכא דדבר הלמד בקל וחומר חוזר ומלמד בהיקשא דפר של יום הכפורים דאתי בק"ו מפר כהן משיח חוזר ומלמד על שעיר בהיקש ובפרק איזהו מקומן (גם זה שם:) משמע דקודם יש לנו לומר דדבר הלמד בקל וחומר חוזר ומלמד בהיקש ממה שנאמר דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר [לז] שעיר של יום הכפורים משעירי עבודת כוכבים דלעיל דרשינן החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים אבל שעיר של יום הכפורים לא אתיא מהחטאת כי היכי דלא מוקמי ליה בשעירי רגלים כדאמר לעיל:

מסורת הש"ס

א) [לקמן מט: נ.], ב) ספרי שלח קיא, ג) [לקמן מט: וש"נ], ד) שייך לעמ' הקודם, ה) ע"כ מעמ' הקודם, ו) לעיל לט תו"כ ויקרא חובה פ"ד ה"א, ז) ויקרא ד יט, ח) [עמ"ש בה"ז וצ"ק אולם דע דכה"ג כתבו תוס' לעיל ה. ד"ה הא שאר כו' ועוד ז: ד"ה מה שלמים וכו' וא"ת בלי שום תירוץ וכהנה עוד רבות כאשר רשמתי בגל' תוס' ב"מ סא. ד"ה אלא ע"ש].

גליון הש"ס

גמ' איצטריך לפר למהוי כמאן דכתיב. עי' יומא דף מד תוס' ד"ה אתיא כפרה:

שינויי נוסחאות

א] בכתה"י מפר העלם דבר של צבור. ולפנינו עפ"י רש"י. ועי' ש"מ ועי' תו"ק מ"ש לבאר מח' רש"י ותו' בזה: ב] נ"א נוסף נמי (גליון, וכ"ה ברש"י). ועי' הג' רא"מ"ה שמבאר זה. ועי' תוד"ה וקשיא דיש ספרים דגרסי יוה"כ מפר יוה"כ ושעירי. ובעו"ש כ' דכ"ה גירסת ר"ש בתוד"ה הושוו: ג] בכי"ל נוסף אמר מר: ד] הא בגופיה כתיב כצ"ל (*ש"מ): ה] דלא (כתה"י): ו] לה' וחטאתם לפני ה' על שגגתם חטאתם כו' (*ש"מ): ז] נ"ל אלא מה ת"ל (*ש"מ): ח] החטאת אלו שעירי כצ"ל (ש"מ, וכ"ה ברש"י): ט] נ"ל מה שפירש (*ש"מ): י] בתוס' העתיקו ואם: יא] מפר כהן משיח (ש"מ): יב] בכתה"י וד"ו לפר העלם: יג] נ"ל ירים (ש"מ): יד] בנ"ק נוסף בהאי קרא: טו] נ"ל בפר (*ש"מ): טז] נ"ל דהא (ש"מ): יז] נ"ל ללמוד (ב"ש): יח] שני כמו דכתיב בגופו כו' (יעב"ץ): יט] אימורים דיותרת וב' הכליות, דבהקטרה ע"כ איירי קרא כדכתיב קרבנם לה' דהיינו אימוריהם כו' כצ"ל (ש"מ): כ] נ"ל כשגגתם ותיבת כשאר נמחק (ש"מ): כא] נ"ל ומלמד (*ש"מ): כב] הך היקשא (*ש"מ): כג] אלו על הפרכת ואלו על הפרכת, אלו על הקרנות ואלו על הקרנות, אלו באצבעו ואלו באצבעו כצ"ל (ש"מ, וברש"י): כד] שעיר דהיינו מטעם ילמד סתום מן המפורש כדפי' דגלי בפר העלם את בדם וטבילה מההוא טעמא גופיה ליפוק כו' (ש"מ): כה] בשמכ"י נוסף ופר העלם אינו לפני ולפנים ולא אחת למעלה: כו] בשמכ"י נוסף משעירי ע"ז: כז] לשונו וקשיא הד"א (שמכ"י וצ"ק). ועי' ק"ד ועו"ש. בשמכ"י נמחק תיבות עד כאן לשונו: כח] על עבירת מצוה (ש"מ): כט] גי' ב"ש ועם מה שכתוב וכו' כוכבים אתי שפיר: ל] מכאן עד סה"ד מוקף בש"מ: לא] נ"ל והשתא (צ"ק): לב] וכן הוי ק"ו דשעיר יוה"כ. בח"נ הקשה על גי' זו, וכתב דהוא ט"ס וצ"ל אבל ק"ו שני דשעיר יוה"כ הוי ק"ו גמור. עש"ב: לג] וחומר די"ל כיון (ש"מ): לד] גי' ח"נ למאן דלית ליה. והיינו מאן דל"ל דבר הלמד וכו': לה] נ"ל הא קרא לא אשכחן אלא הך היקשא (ש"מ): לו] דהכא ומנ"ל הכא ובאיזהו כצ"ל (צ"ק, ד"ו). וגי' דידן מבה"ז, ועי' עו"ש: לז] כאן הס"ד, ומה"ד שעיר (ח"נ, קר"א ועוד). אבל בש"מ הוסיף וי"ל דנפקא ליה לרבי כו', והד"א. ועי' בה"ז: לח] ר"ל כלעיל דבק"ו שני איכא לאקשויי כמו בק"ו ראשון דהיכי פשיט ליה במלמדים. וא"צ להגהה שבד' וילנא: טל] נר' להוסיף ה"נ בסוף דינא לא השוה מעשים למעשים כי אם לפרוכת ומתן ד' ואצבע:

תורה אור

1. וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: ויקרא ד, כ

2. וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי שְׁגָגָה הִוא וְהֵם הֵבִיאוּ אֶת קָרְבָּנָם אִשֶּׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל שִׁגְגָתָם: במדבר טו, כה

שיטה מקובצת

דק"ו דהאי בא ללמד דבר חדש אלא לפרש דין העבודות שתהא זו כזו וגלויה מילתא בעלמא ע"כ: **הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו.** כלומר אע"ג דריבה הזאות בשעיר יוה"כ יותר מפר העלם בין הבדים ואף בפרכת איכא ריבוי שהרי יש שמנה הזאות בשעיר יוה"כ ובפר העלם ז' וכן במזבח הזהב איכא ריבויא דביוה"כ איכא נמי שבע על טהרו של מזבח ובפר העלם ליכא כי אם בקרנות, מ"מ מה שהוצרך בשניהם בזה כמו בזה דהיינו שבע לפרכת וד' לקרנות השוה זה לזה שאלו על הפרכת כו' אלו על קרנות דפנימי ואלו על קרנות דפנימי אלו באצבע [כו']. וא"ת אכתי את בדם וטבילה שאנו דנין עליה והיא גופיה אנו באים ללמוד מק"ו זה בזה לא השוה מעשים דשעיר יוה"כ לפר העלם דהא את בדם וטבילה לא כתיב בשעיר יוה"כ וא"כ היאך בא הוא ללמוד מק"ו זה השוואת [את] בדם וטבילה בלמדים (את השוואת) כיון שאינה במלמדים, וי"ל דודאי יש במלמדין (את) השוואת את בדם וטבילה דכיון שאנו רואין לענין מאי דכתיב בהו דהיינו מה שהוצרך בשניהן שהן הזאות שבע וממנן ד' שהשוה זה לזה מעתה נאמר ילמד סתום מן המפורש לענין את בדם וטבילה וגלי בפר העלם את בדם וטבילה וה"ה לשעיר יוה"כ. וכן משמע מתוך פ"ה וז"ל אע"ג דלאת בדם וטבילה כו', משמע קצת דמטעם ילמוד סתום מן המפורש (מהר"פ ז"ל): **רש"י** ד"ה (מעמ' הקודם) אלא כו'. ובפר העלם לא כתיב את בדם וטבילה. נ"ב, אלא מהיקשא דפר כהן משיח, א"כ היכי הדר ולמד פר יוה"כ מיניה הא הוי היקש מן ההיקש. תריץ דכיון דפר כהן משיח כתיב בהאי קרא מקשינן פר יוה"כ לפר כהן משיח (מתו' מהר"פ): **תוד"ה** (מעמוד הקודם) לא נצרכה וכו'. ומיהו יש ליישב פירוש רש"י. עיין בהשמטות בסוף המסכת: **[ואתי ליה פר יום הכיפורים כו' מפר העלם].** (אלא מפר העלם ופר יוה"כ). בקונטרס גריס מפר כהן משיח דאי מפר העלם הוא גופיה אתיא מהקישא מפר כהן משיח והוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר, וא"כ מיד היה לו להוכיח מכאן דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר מהאי קל וחומר ראשון ולמה המתין עד בסמוך בק"ו שני. ולפי' ר"ת ניחא שפיר גירסא דפר העלם דפר העלם גופיה כתיב את בדם וטבילה: **ואתי ליה שעיר יום הכיפורים** משעירי עבודה זרה. עיין בהשמטות בסוף המסכת: **איצטריך לפר למהוי כו'.** וא"ת ורבי דדריש לפר זה פר יוה"כ א"כ יותרת הכבד וב' הכליות למהוי כמאי דכתיב בגופיה בפר העלם לאגמורי מיניה לשעירי ע"ז מנליה, וי"ל דנפקא ליה מאשר יורם דכתיב גבי פר כהן משיח המיותר ואם אינו ענין לפר כהן משיח תנהו לענין פר העלם למהוי כמאי דכתיב בגופיה כדאיתא באיזהו מקומן. וא"ת ורבי ישמעאל דדריש לפר זה פר העלם למהוי כמאי דכתיב בגופיה, כאשר יורם למה לי, וי"ל דאיצטריכא ליה כדדריש בפרק כל הבשר (חולין דף קיז.) מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף זבח שלמים יש בו מעילה לאימורים, ואידך מכל חלב לרבות אימורי קדשים קלים למעילה: **הני מילי הזאות דכתיבן בגופיה.** הוא דיליף שעירי ע"ז מריבויא דחטאת. וא"ת והא לענין את בדם וטבילה נמי ילפינן בשעירי ע"ז מפר העלם בכך היקשא דהחטאת ואת בדם וטבילה לא כתיב בגופיה דפר העלם לפי' רש"י כי אם מהיקש דפר כהן משיח, וי"ל דשאני את בדם וטבילה דאינו ריבוי חדש כי אם דין הזאות ופירושן ולכך אתי מהחטאת אע"ג דלא כתיב בגופיה. ומהאי טעמא נמי לא חשיב היקש מן ההיקש אף למ"ד הימנו ודבר הלמד חוזר הוי היקש כדפי' לעיל. אבל יותרת וב' הכליות תוספת דבר חדש ולכך לא יליף מהחטאת כיון דלא כתיב בגופיה. וא"ת אמאי לא קאמר טעמא אחרינא דאי מהחטאת הו"א ה"מ לענין עבודות מעכבות כפרה אבל עבודות דלא מעכבות הכפרה כגון (הקטרה) [הקטרת יותרת] וב' הכליות לא דכל הקטרה אינה מעכבת. וכה"ג אמרינן לעיל גבי סמיכה ושיריים [illegible] מוכן יעשה ולא נפיק מהיקשא קמא דלפר זה פר יוה"כ אע"ג דסמיכה ושיריים כתיב בגופיה. ותירץ בקונטרס לקמן דדוקא [illegible]